

Pięćdziesiąt cztery lata kultury studenckiej w Chatce Żaka. Historia a czas obecny

Kultura studencka, powstała w XX wieku, jest dla wielu z nas nostalgicznym wspomnieniem lat młodości. Pamiętać jednak należy, że poszukiwanie wolności w różnorodnych formach jej aktywności, zaczynając od studenckich teatrów, poprzez muzykę, poezję, sztuki plastyczne czy działalność kabaretową, było zaczątkiem wielu dzisiejszych teatrów, instytucji kultury czy karier scenicznych.

Akademickie Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka działając nieprzerwanie od ponad pięćdziesięciu czterech lat było nie tylko świadkiem tych procesów, ale często ich inicjatorem. Podkreślenia wymaga fakt, że to właśnie Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jako jeden z nielicznych uniwersytetów w Polsce wciąż posiada własne centrum kultury studenckiej.

Chatka Żaka to miejsce wyjątkowe i z bogatą tradycją, które stwarzało i wciąż stwarza studentom doskonałe warunki do uczestnictwa w kulturze akademickiej – zarówno poprzez jej aktywny odbiór, jak i wpływ na jej realny kształt. Legendą obrosły teatry alternatywne działające w latach 60., 70. i na początku 80. XX w. Zaliczamy do nich przede wszystkim grupy: Gong Andrzeja Rozhina, Provisorium Janusza Opryńskiego, Grupę Chwilową Krzysztofa Borowca czy Scenę 6 Henryka Kowalczyka. Dziś kontynuacją tej tradycji w Chatce Żaka jest Studencki Ogólnopolski Festiwal Teatralny „Kontestacje”.

Kolejną odsłoną wieloaspektowej propozycji tego akademickiego centrum kultury to wieloletnia działalność Kina Studyjnego „Chatka Żaka” oraz Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Bariera” tworzonego przez Piotra Kotowskiego. W latach 70. i 80. XX w. przemycił on niedozwolone przez cenzurę filmy polskiej i światowej kinematografii, a do dziś prezentuje wysublimowany dobór ambitnego kina.

To tutaj wielu znanych dziś lublinian rozpoczynało swoje artystyczne kariery, m.in. Beata Kozidrak, Krzysztof Cugowski z Budką Suflera czy Federacja Bardów.

Z jednej strony w ACK UMCS Chatka Żaka od lat działają zespoły i grupy artystyczne, które na dłużej lub krócej, jednorazowo lub cyklicznie realizują przedsięwzięcia kulturalne. Takie realizacje są możliwe wyłącznie dzięki oddolnym studenckim inicjatywom kulturalno-artystycznym, czego doskonałym przykładem jest działalność taneczno-teatralna grupy ZMYŚL pod kierownictwem Adrianny Sawczak.

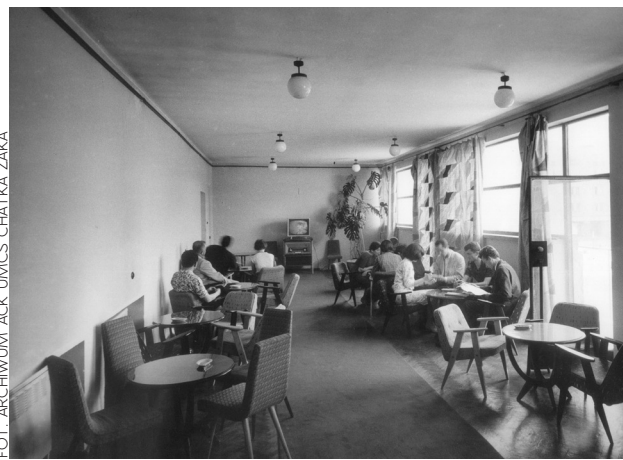
Prezentując ponad pięćdziesięcioletnią działalność Chatki Żaka w kontekście obchodów 75-lecia istnienia



ACK UMCS Chatka Żaka lata 60. XX w.



Działalność zespołów muzycznych w ACK UMCS Chatka Żaka



Klub Chatki Żaka - przełom lat 60/70 XX w.

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej należy pochylić się nieco bardziej nad działalnością zespołów i inicjatyw, których aktywność możemy liczyć w dziesięcioleciach. Należą do nich:

Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej jest reprezentacyjnym zespołem UMCS. Jego początki sięgają 1949 r., w tym roku obchodził jubileusz 70-lecia. Od 1985 r. Chóru dyrygentem i kierownikiem jest prof. Urszula Bobryk. Chór przez lata swojej działalności uczestniczył w wielu ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach oraz konkursach otrzymując liczne nagrody.

Zespół Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego w Lublinie powstał w 1953 r. Jest kolejnym reprezentacyjnym studenckim zespołem artystycznym UMCS, założonym przez wieloletniego dyrektora, kierownika artystycznego i choreografa Stanisława Leszczyńskiego. Obecnie

zespół działa pod kierownictwem Lecha Leszczyńskiego. Głównym celem działalności zespołu jest roztańczenie i rozśpiewanie młodzieży akademickiej oraz uwrażliwienie jej na piękno muzyki, słowa, ruchu i gestu.

Zespół Tańca Towarzystwskiego UMCS „Impetus” od 30 lat skupia wokół swojej działalności sympatyków tańca towarzyskiego. Studenci spotykają się na zajęciach w grupach o różnym poziomie zaawansowania: od kursów tańca towarzyskiego po grupy reprezentacyjne. O sile zespołu stanowią jego członkowie, którzy z ogromną pasją i młodzieńczym zapałem realizują taneczne projekty. Kierownikiem artystycznym i choreografem jest Violetta Dryło.

Orkiestra św. Mikołaja trafiła do Chatki Żaka na początku lat 90., za jej sprawą Lublin stał się kolebką polskiego folklu. W 1991 odbył się po raz pierwszy festiwal „Mikołajki Folkowe”, który

niebawem będzie świętował trzydzieste lat istnienia. Agnieszka Matecka, Bogdan Bracha, dr Agata Kusto oraz wydawany przez nich periodyk „Pismo Folkowe” (wcześniej pod nazwą „Gadki z Chatki”), sprawiają że Chatka Żaka jest cały czas silnym ośrodkiem kultury folkowej w Polsce.

Młode Djembe to zespół stosunkowo najmłodszy w naszym zestawieniu - gra od 2007 roku. Powstał w ramach warsztatów bębniarskich Agnieszki Kołczewskiej i promuje muzykę perkusyjną. Wykonuje różnorodne rytmy: afrykańskie, azjatyckie, kubańskie i własne używając różnego rodzaju bębnow i instrumentów perkusyjnych z całego świata.

Przestrzeń Działań Wizualnych działa od 1982 roku, prowadząc studencką galerię, roztańczającą mecenat nad młodymi twórcami; pracownię twórczą, w której odbywają się warsztaty, a wszystko to pod czujnym okiem Mie-

czysławy Goś, która wspiera studentów w działaniach artystycznych i kształtuje ich postawy twórcze.

Ważnym elementem dzisiejszej działalności ACK UMCS Chatka Żaka jest Inkubator Medialno-Artystyczny, skupiający media akademickie. Internetowa Telewizja Akademicka TV UMCS, powołana w 2015 roku, to nowoczesne medium uniwersyteckie o charakterze informacyjnym, opiniotwórczym i edukacyjnym. Porusza sprawy ważne nie tylko dla społeczności akademickiej UMCS, ale także Lublina i regionu.

Ciekawą historię mają początki rozgłośni studenckiej w Lublinie, leżące u podstaw powstania Radia Centrum. W 1953 r. grupa zapaleńców przy wsparciu ówczesnych władz rektorskich z Domu Studenta AMOR zaczęła nadawać program. Przez długie lata dokonań studentów-dzien-

nikarzy można było słuchać jedynie w akademikach poprzez popularne wtedy „kołchoźniki”. W końcu z Amora rozgłośnia studencka przeniosła się do Chatki Żaka. Przełom nastąpił w 1995 roku, kiedy to Radio Centrum w oparciu o przyznaną koncesję zaczęło emitować program słyszany w Lublinie, a on-line w zasadzie na całym świecie.

Wszystkie wymienione aktywności, inicjatywy twórcze czy nawet jednorazowe, kulturalne oddolne inicjatywy studenckie nie mogłyby się rozwinąć, gdyby nie Akademickie Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka wspierane od lat przez władze rektorskie, którzy przykładali wagę do stałego rozwoju kultury studenckiej. Mamy jednak świadomość, że ostatnie trzydzieści lat okresu transformacji ustrojowej to czas wielkich zmian w obrębie polskiej kultury. Powstanie nowych form działalności jak organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia), czy też rozwój samorządowych instytucji kultury miały ogromny wpływ na funkcjonowanie akademickich centrów kultury, w tym lubelskiej Chatki Żaka. Ich wcześniejsza unikatowość zaczęła się stopniowo zacierać. Zauważyć jednak należy, iż w grudniu 2018 roku w polskich uczelniach kształciło się 1 230,3 tysięcy osób (dane GUS). Ta liczna grupa młodych ludzi jest aktywna w różnych dziedzinach polskiej kultury. Słusznym wydaje się być pogląd, iż ich odrębność w obszarze kultury należy zdefiniować na nowo. Dlatego też Akademickie Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka rozpoczyna partycypacyjny projekt – ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej planowane na 2021 r. Zaprezentowana zostanie na nim dogłębna analiza zjawiska kultury studenckiej w realiach XXI w. Chcemy, aby planowane Forum Kultury Studenckiej było działaniem cyklicznym, monitorującym kierunki rozwoju kultury studenckiej w Polsce, a nasza lubelska Chatka Żaka nowoczesną instytucją kultury studenckiej skupiającą polską kulturę młodych ludzi. Zapraszamy czytelników Dziennika Wschodniego do uczestnictwa w rozpoczętym przez nas procesie redefinicji zjawiska „kultura studencka” i dzielenia się z nami doświadczeniami oraz przemyśleniami na ten temat, wysyłając je na maila info@ack.lublin.pl oraz odwiedzając nasze kulturalne progi.